

Kmetijski list

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Naročnina:

celoletno	Din 25—
pololetno	Din 12-50
četrtletno	Din 7—
posamezna številka	Din 1—

**Kmet pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:

mali oglasi do 9 petih vrst	à Din 1-50
večji inserati od 10 petih vrst naprej	à Din 2—
notice, izjave, poslano, reklame petih vrst	à Din 3—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, v hiši „Ekonom“.

Klerikalci se vežejo z radikali.

Račun naj plača slovenski kmet. — Občni zbor Kmetijske družbe — odgojen.

V času, ko naši klerikalni kulukarji dolže nas zveze z radikali, se vežejo z njimi sami. Ne za to, da bi dosegli kaj za ljudstvo, temveč kakor pri Markovem protokolu, tako zahtevajo tudi sedaj od vlade samo — strankarska korita.

Kmetijska družba naj postane njihova domena. Blagovni promet Kmetijske družbe naj prevzame Gospodarska zveza, ki bi imela potem monopol in bi tako mogla slovenskega kmeta poljubno odirati.

Seveda pa se naj tudi par agitatorjem preskrbi mastna korita. Deloma pri družbi, deloma pa drugje.

Zadnji teden so se potegovali vsi klerikalni poslanci, zlasti atek, Sušnik in Kulovec, da bi pridobili radikale za preklic občnega zbora družbe. In vlada jim je ugodila. Vsi vemo, da ne store radikali nikoli nobene usluge (zastonj!)

Kaj so torej klerikalci dali?

Ali so pristali na nove davke, ki nam jih prinese nov proračun?

Ali so izdali avtonomijo?

Kaj so dali?

Na ta vprašanja naj odgovore klerikalni kulukarji! Na račun slovenskega kmeta ne bodo delali nohcnih kravjih kupčij več! To si naj zapomnijo!

Vprašali bi pa še eno. Občni zbor je odgojen v zadnjem trenutku. Kdo pa naj povrne delegatom stroške vožnje?

Vlada jih ne bo! Kmetijska družba tudi ne! Naj jih torej povrne prof. Jarc in njegova kompanija, ki je kršila pravila in preprečila občni zbor družbe.

Kmetijska družba pa tudi po tem atentatu ne bo prišla v klerikalne roke, za to jamči slovenski kmet, ki se s studom obrača od onih, katerim je tudi najvišja organizacija kmeta — Kmetijska družba — sredstvo za koritarsko politiko!

Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade! To so klerikalci že okusili in to bodo še spoznali!

Samopašnosti prof. Jarca in klerikalcev v Kmetijski družbi.

Kako razume prof. Jarc tajnost sej — Prof. Jarc dolžan družbi denar — Kako izmozgavajo klerikalni advokati družbo — Državno pravdnštvo naj nastopi!

Molčali smo dolgo, sedaj pa ne moremo več. Mera je polna! Intrigantstvo prof. Jarca presega že vse meje. Meseca novembra leta 1922 se je vršila glavna seja odbora Kmetijske družbe. Na tej seji je prišlo marsikaj na dan. Pokojni predsednik Pirc je opisal razne uradnike in kritiziral več ali manj službeno delovanje posameznih uradnikov. *Seja je bila tajna — to moramo izrečno poudariti.* Slo se je za precej visoko povišanje plač uradnikom. *Tajnik inž. Lah je prisluškoval pri vratih.* Ko je slišal, da pok. predsednik Pirc kritizira tudi njegovo službeno delovanje, je skočil v dvorano, začel napadati Pircu ter mu očital razne neurednosti, posebno kar se tiče nakupovanja modre galice. *Seja je bila tajna — povdarjamo še enkrat.*

Drugi dan po seji pa je izšel članek v „Slovenca“, ki ga je napisal prof. Jarc — ali vsaj diktiral, ker se je s tem hvalil v železniškem vozu, v katerem se je grozno napadalo pok. Pircu ter so se mu očitale razne netaktnosti. Namesto, da bi bil prof. Jarc zahteval že v tajni seji od predsednika Pircu čiste račune ter s tem prihranil njemu življenje, Kmetijski družbi pa ogromno globo, je iznesel zadevo v javnost, hoteč s tem udariti pok. Pircu in „Samostojno kmetijsko stranko“. Vse to se je namreč godilo ravno ob času zadnjih državnozbornih volitev ter so hoteli klerikalci s tem infamnim nastopom pomagati sebi, kar se jim je tudi posrečilo.

Predsednik Pirc je končal tragične smrti, klerikalna stranka pa je trium-

firala na grobu svojega političnega nasprotnika, čigar smrt je na njeni vesti.

Po Pircovi smrti je zasedel prof. Jarc, kot prvi podpredsednik, Kmetijsko družbo. In sedaj je šele pričela borba v Kmetijski družbi. Vlada je nasilno proti večini, noben sklep večine ni obveljal, nič mu ni bilo sveto. Preprečil je izvršitev skoraj vseh sklepov Glavnega odbora, da, šel je celo tako daleč, da ni hotel izvršiti niti soglasnih sklepov Glavnega odbora. Na vsak način pa je hotel preprečiti s pomočjo inž. Laha sklicanje občnega zbora in to v zvezi temu, da se je za njegovo sklicanje izrekel celokupni odhor.

Dolgo časa je vlekel prof. Jarc večino odbora za nos, skušal je najprej pridobiti večino odbora za spremembo pravil v smislu, da bi se uvedel porčni volilni sistem, katerega so naši pristaši že poprej enkrat hoteli uveljaviti, čemur so klerikalci nasprotovali.

Vodili so se tudi tozadevni pregovori, pri katerih se je prof. Remic v imenu klerikalne stranke izjavil: „Dobro, če nočete tega, bomo pa na drugi način dobili Kmetijsko družbo v svoje roke; denarja imamo — par milijonov kron vržemo med člane in Kmetijska družba je naša“. No, tudi ta pretnja jim ni pomagala.

In šele sedaj se pričnejo prave intrige proti zaključkom večine in proti sklicanju občnega zbora. Vse mogoče perfidnosti in lumparije so se porabile, samo da se občni zbor prepreči. Večini odbora je bilo to preveč, naglala je prof. Jarca in Laha iz Kmetijske družbe ter vzela sama vajeti v roke. Klerikalci so zagnali krik in naglali vseh 21 trgov v boj. V Beogradu so zahtevali, da se postavi družbi komisar, imenovali so tudi osebo, ki jim je bila po volji. Večina odbora je bila proti komisariju, ali ker je vedela, da je pravica na njeni strani, se je pritiskoval, hoteč napraviti v družbi red in mir.

Vlada je imenovala komisarja v osebi gosp. vlad. svetnika Župnika. Vidno je prof. Jarc protestiral proti imenovanju, a bil bi se zadovoljil, če bi bil pridobil komisarja na svojo stran. Ta pa se mu ni hotel vdati, ker ni smel kot objektivni državni uradnik, ki je prisegel, da bo spoštoval zakone, kršiti zakon na ljubo SLS.

Državno pravdnštvo naj nastopi!

Človeku se je že lažje, ko sliši, kaj je vse prof. Jarc zahteval od gospoda komisarja in kaj mu je vse obljubljal. O tem bomo še govorili.

Sedaj pa zahtevamo od pokrajinske vlade, da zaslji g. komisarja vl. svetnika Župnika ter da izroči vso zadevo državnemu pravdnštvu. Če tega ne stori pokrajinska uprava, bomo primorani dvomiti o njeni objektivnosti ter bomo skrbeli sami, da pride zadeva v roke državnemu pravdniku.

Če bi imeli klerikalci družbo v roki?

Se neka! Globa, s katero je bila kaznovana Kmetijska družba, je bila sicer brisana, ali klerikalni odvetnik zahteva za vložitev in sestavo dotične prošnje nič manj nego 200.000 kron. Poleg tega je potoval tudi prof. Jarc dvakrat v Beograd ter si zaračunal mastne dijete — in vse to brez zaključka odbora in proti volji večine.

Na laž postavljeni.

V bratski slogi so pisali demokrati in klerikalni listi, da se je naša stranka zvezala z radikali, ker smo nastopili proti terorizmu mladinskega časopisa in ker smo dejali, da mora napredna Slovenija imeti svoj neodvisen dnevnik.

Pa čeprav so demokrati in klerikalni listi dan na dan ponavljali svojo laž, je vendar bila njena slava le kratkotrajna. Zakaj, dne 3. januarja je bil sklenjen sporazum med našo in zemljoradniško stranko in dne 11. januarja od našega izvrševalnega odbora z navdušenjem potrjen.

Očitati nam po 11. januarju zvezo z radikali, more resnično samo neumeže ali pa popoln zlobnež zakaj najbolj opozicijska stranka v državi so ravno zemljoradniki in edini resni ter nevarni nasprotniki radikalov.

Demokrati in klerikalci so zato spoznali, da njihova laž ne drži in zato so si izmislili novo. Prvenstvo na tej laži gre „Slovenca“, glasilu klerikalne inteligence.

Z debelimi črkami je namreč „Slovenec“ natiskal na prvi strani vest, da je tov. Pucelj vstopil v zemljoradniški klub samo zato, da bi v njem zastopal režimsko politiko, to je, da bi zemljor-

Ugotavljamo dalje, da je g. prof. še danes dolžan znatno vsoto za kupljene stvari pri Kmetijski družbi in to še od lanskega leta, medtem, ko morajo udje Kmetijske družbe naročeno blago takoj plačati.

Ugotavljamo dalje, da je g. prof. Jarc hotel spekulirati z družbino modro galico, ker je g. kmet. svetnik Rohrmann rekel, da bi bilo dobro, če bi se nekoliko modre galice odprodalo.

Se bomo govorili! Prof. Jarc je zanesel v Kmetijsko družbo preprič in z vsemi silami se brani, da bi jo zapustil.

Vemo zakaj! — Prof. Jarc se boji obračuna, strah ga je njegovih grehov. Ampak naj ne misli prof. Jarc, da mu bomo mi prizanesli. Brezobzirno bojno razkrili vse — in ne odnehali preje, da popolnoma zmagamo!

Ljudi, kot profesor Jarc, slovenska javnost ne rabi!

radnike pregovoril, da ne bi vstopili v opozicijski blok.

Odveč je povdarjati, kako podla, pa tudi zabita je ta laž. Popolnoma zadoštuje, če objavimo izjavo tov. Laziča, zakaj ta izjava je najostrejša obsodba demokratičnih in klerikalnih laži in 2 njo so enako drugi postavljeni na laž.

Da ne bo nobenega slepomišljenja, objavljamo izjavo brata Laziča v srbsčini in slovenščini.

IZJAVA

Predsednika Zemljoradničkog
Poslanskega Kluba.

Na pisanje „Slovenca“ in „Jutra“ izjavljamo potpisani u ime Zemljoradničkog Kluba, da je pisanje s dvočlono ulozijo Poslanika Pučelja kao eksponentu režima u našem Klubu prista in lažna klerikalna intriga, koja je višje prozorna, da bi mogla postigniti ma kakav cilj.

Za Zemljoradnički Klub

Predsednik
Voja J. Lazich.

26. januar 1924 g.
Beograd.

Lepi janičar.

Roman.

Spisal Rado Murnik.

Demonske oči so se ji zablistavale v tajnovitem žaru, kakor trepetavi svet kadar igrajo viharne zarnice daljne nevihte nad gorami. Vsa je trepetala in burno so se ji dvigale prsi. Brat je ostrmel in vprašujoče gledal njen strastno pretvarjeni obraz.

„Izginiti mora hči grofa Blagaja!“ je zasikala tiho.

Erazem je stopil korak nazaj. Tiho je bilo v zatohli sobi...

„Salda, ti dreviš v pogubo!“ je šepetal. „Se-stra, ali si — blazna?“

Salda se je divje zasmejala.

„Ne morem živeti, ne da bi se osvetila Blagajevima. Odlasla sem — neka me je zadržavalo tako dolgo. Zdaj pa se mi ponuja ugodna prilika. To vabilo mi prihaja kakor nalašč. Razrušiti hočem Majnardu in Mili nebesa, haha! Hočem se maščevati, akotudi poginem! Hočem! Hočem! Saj — žive me ne dobe v roke!“

Segla je v nedrje in pokazala bratu drobno steklenico z brezbarvno tekočino.

„Salda, nikar! Strup —“

„Nič se ne boj, ljubi bratec!“ mu je prestigla besedo in krenila proti vratom. „To je le za skrajno slio... Premisliti hočem vse, vsako malenkost. Opredeljena bom kakor satan. Haha, posrečiti se mi mora, mora — tako ali tako! Zdaj pa želim biti sama!“

7.

Razburjena Salda je hodila na malem grajskem vrtu po ozkih potih med zanemarljivimi gredicami. Med belocvetnim graham, salato in drugo zelenjavo so križema rasle žolte in rdeče koprive, perunike, vrtnice. Po tleh so ležale male zelene

hruške in jabolka. Češnje so bile malone že dozorele in hudo oključane. Razuzdani vrabci so se gostili kar po domače z okusnim sadom; navdušeno so čivkali v jako zmešanem zboru, si zabavljali in se pretepali po bezgu in slivah. Zid je preprežala bujnostna vinska trta; tintum je kazala nežna plezalca z lilastimi stebelci svoje drobne bledosinje cvete. Zalo pisan metulj, iskren prijatelj cvetnega mošta in medu, je taval in se zaletaval sladko truden v blaženi omotici nad gredami in kar ni mogel najti svojega stanovanja.

Bilo je še jako svetlo, dasi je že zatopilo solnce. Salda je zavila po ozkih stopnicah na lesen hodnik ob strelnih linah in gledala po brdoviti okoli. Na obledem zapadnem nebu so kakor ladje počivali podolgaisti sivotni oblaki, okroginokrog okovani z jasnim srebrom. Severno od njih so že rumeneli sijajni manjši čolni. Priletela je siva jata divjih golobov se zaobrnila kakor na ukaz in izginila v šumi. Zrak je bil jako prozoren in bolj zvokovoden nego podnevi. Salda je natanko slišala tanki smeh Barin in debelo mrmranje godrnjavega hlapca. Na dvorišču je nekdo cepil drva. Po pušči pred gradom po divjem rebriju je gnal pastir živino in govedino, žvižgal in zbadal prepočasne živali z ostjo na koncu dolge palice. Ječe so se odprla grajska vrata in spustila čedo na dvorišče.

Salda se je naslonila na nadzidek. Samotni vrhovi temnih zapadnih holmov so se ostro odražali od belkastega večernega neba. Za zelenimi in rjavimi njivami so se širile mračne hoste in se gubile v omegli daljavi. In tam — napol zakrito za temno lozo — je zagledala medlosivo zidovje in visoke jagnede Blagajevga gradu.

Njene fine obrvi so se dvignile in komaj vidno so se ji odprle ustne. Sedla je na klop in venomer zrla proti onemu gradu. Misli so ji uhajale v dobo prve mladosti...

Pod onimi jagnedi, na velikem grajskem vrtu so se igrali, še otroci, predzrni in gospodljivi Maj-

nard, poredni Erazem in ona, včas pa tudi krotka Milica in nagajivi Ahacek in druga deca sosednjih gradov. Igrali so se s pisanicami, z orehi, lesenimi obarvanimi ptički in kovinskimi kužki, kroglicami in vrtalkami; španali so se in se šli konje in slepe miši, viteze in meščane. Meščani so bili vseskrat tepeni, kajpa. Majnard in Salda sta jili preganjala nesumljeno. Jemala sta ujetim žalostnim žrtvam vse orehe, jabolka ali hruške in jih veselo zobala sama, sovražnike pa sta zapirala v ječo — v kurnik. Kmalu pa je dečke in dekleta ločila nepriljubljena doba učenosti. Salda je prišla v samostansko šolo, kjer so učile „dominae cathedrales“ zlasti katekizem, molitvice, psalter, cerkvene pesmi in fina ročna dela. V kratkem je bila Salda strah in pokora vseh redovnic. Oponašala je učiteljice, rabutala najzlahtnejše ovočje in vabila prijateljice na pojedino. V strahu ni bila nikomur; za vsako kazeno se je „maščevala“ o prvi ugodni priliki... Neukrotna amazonka je v nemala součenke za bojevitve igre med vitezi in meščani in jih učila jahati starega samostanskega osla. Čestokrat je bila dobra polovica tovarišic opraskana, ali vsaj obunkana, zlasana in razkušana; druga polovica pa je oropana in „ujeta“ koprnela pod streho, v kleti, v drvarnici. Bogaboječje nune so vile prebele roke spričo nepoboljšljivosti poludivjega dekleta, ki je uganjalo pohujšanje tako na debelo. Soglasno so jo imenovala „garjevo ovco“. Spodile bi jo bile že zdavnaj, da ni njen oče Krištof Frauensteiner, vitez in vdovec, dobro plačeval zanjo in poklanjal samostanu lepih daril. Ali naposled se je utrgala tudi ta debela nit potrpežljivosti, ko je Salda — za osveto — zaklenila opatico v njeni sobi in zagnala ključ v vodnjak. Zdaj pa je morala „garjeva ovca“ zapustiti zavod. Za slovo je pobila svojim najhujšim sovražnicam okna. Ko je izginil „hudobni duh“ iz samostana, so redovnice kar pojemale od veselja.

Vitez Krištof je bil ves zaljubljen v svojo hčerko. Dovoljeval ji je vse, izpolnil ji je vsako

željo in željico. Salda ni poznala nobenih moralnih spon, nobene meje. Delala je, kar se ji je ljubilo. Se prostejša je bila po smrti premekega očeta. Najrajša je sama jahala po okolici, po gozdih, streljala ptice in zverjad ali pa sedela na bregu Kolpe, ribarila ali gledala v vodo; včasih je legla pod vrhami v čoln in po cele ure motrila potujoče menjave oblake. Rada se je pogovarjala z brhkimi kmečkimi dekleti in jim dajala modre svete, kako naj imajo zaljubljene fante za norca. Smejela se je prijateljicam, ki so govorile o ljubezni. Moški so se ji zdeli vsi nerodni, prisimljeni in smešni. Njena ponosna vitka postava, izvirno vedenje, zanimivi pikantni obraz in čudovito žarne oči so ji pridobile marsikatero občudovalca in častilca, toda vsa marga je kmalu odgnal njen zlobni jeziček. Norčevala se je iz viteških metuljev in jim dajala skleleče, včasih zelo primerne primke. Med vsemi mladimi plemenitaši ji je imponiral edino grof Majnard Blagaj, morebiti prav zato, ker se je najmanj sukal okoli nje. Bil je zmeraj enako resen pa vlijuden in se vedel tako, da je moral ugajati, komur je hotel.

Živo se je spominjala nepričakovanega prvega sestanka z njim. Bilo je tihga aprilovega popoldne. Ob gozdnem robu blizu domačega gradu je nabirala vonjavah vijolic med nizko smaragdno travo. Drevje je bilo še golo; na vrhah so se svetile srebrne mačice, na leskah zlasti abranki. Ponekod je opregala grmovje tanka mrežica jasnozelenih rjavkastih nahukanih listkov. Zdaj so zakrili solnce redki oblaki, da so se omračale barve v žalostnih sencah, zdaj so zopet prodirali jarki žarki, da je vse sijalo v veseljih bojah. V golovnehi vrtovih so peli topli mladi vetrovi svečano pesem pomladanja... Zbujajoči se divotni svet je opajal Saldi dušo z nežno milino. Čutila se je tako brezskrbno, tako srečno, čutila se je prekipevajočo silo prožne mladosti...

(Dalje sledi.)

Po slovensko se glasi izjava:

Izjava

predsednika zemljoradniškega poslanskega kluba.

Na pisanje »Slovenca« in »Jutra« izjavljajo podpisani in imenu zemljoradniškega kluba, da je trditve o dvolični vlogi poslanca Pucelja, kot o eksponentu režima v našem klubu navadna in lažniva klerikalna in demokratska intriga, ki je preprosta, da bi mogla doseči kakršenkoli cilj.

Za zemljoradniški klub:

Voj. I. Lazič, predsednik.

Beograd, 26. januarja 1914.

Jasna in nedvoumna je izjava brata Laziča in vsaka nadaljna beseda o njej je odveč.

Potrebnost pa je pribiti nekaj drugega. V tistem času, ko se klerikalni poslanci na vse načine vsiljujejo radikalom, ko pritiskajo vsi po vrsti kljuke po

radikalnih ministrstvih, v tistem času, ko so klerikalci na tem, da za ceno Kmetijske družbe sklenejo z radikalni nov Markov protokol, v tistem času bi hoteli klerikalci očitati nam zvezo z radikalni.

Ali znate tisti pregovor, ki pravi, reci mu, da ti ne poreče! V tem je zapopadana vsa linavščina klerikalcev. S tem pa je tudi popolnoma razgaljena njihova laž.

Tovariši! Koliko klevet so že iznesli klerikalci o naši stranki in naših poslancih in vse laži so bile še vedno razgaljene. Zato naj bo to vsem tovarišem v dober nauk, da tem primerno tudi v bodoče precejeno vsako njihovo kleveto! Ne verujte našim nasprotnikom riti besede, dokler se niste uverili v naši stranki, kaj pravi resnica. Najsilnejše orožje proti lažem je zaupanje in da tega zasluži naša stranka, priča vsa njena zgodovina!

To si velja vedno zapomniti!

Štajerski klerikalni poslanec Vrečko in Kmetijska družba.

Gosp. Vrečko, posestnik na Štajerskem, je narodni poslanec in odbornik Kmetijske družbe. Kot poslanec živi ne samo imuniteto, nego ima poleg 1200 kron dnevne plače tudi na vseh progah v naši državi prosto vožnjo. Ko je pa prihajal k sejam Kmetijske družbe si je zaračunal tudi stroške za železniško vožnjo iz Ponikve v Ljubljano.

Na to nesramno koristništvo pa klerikalna stranka molči.

Pa kako bi govorila, ko pa so vsi enaki.

Gilha vkup štrih in pri Kmetijski družbi so klerikalci dokazali, da so drug drugega vredni!

Kaj nas uči boj za ljubljanski mandat?

Ta nemoralen, ogaben prepri je za nas zanimiv le v toliko, ker je jasno dokazal in pribil javno dejstvo, da je demokratska stranka pod vodstvom dr. Žerjave figamožje. Drugače od te propadle stranke sploh ni pričakovati, ker so njeni voditelji prefrigani »piško-

tarji«. Nizko je padla ta stranka in je pri vsem tem razveseljivo samo to, da so vsi pošteno kmetje in obrtniki vzeli za vselej slovo od te »gospodke stranke« in to pred vsem zato, ker nočejo biti figamožje.

Kdo sedi okoli korit?

Domovina od petka prinaša popolnoma zlagan članek pod naslovom »Gospod Pucelj žigosan in obsojen od lastne stranke. V tem članku je napisano med drugim tudi tole: »Najhujeje je pa to, da sede ljubljanski zeleni generali okoli korit, kakor pri »Ekonomu« pri »Zvezi združbe« in zadnji čas so se udinjali še »Jadranski banki«. Maloštevilnim ljubljanskim zelenim generalom je SKS le sredstvo, s katerim se lahko drže pri koritih in sredstvo, s katerim bi radi prišli do še večjih korit.

Falotje okoli »Domovine« nameno- ma obrekujejo, ker vedo dobro, da so pri »Ekonomu« kot tudi pri »Zvezi slov. združbe« vsa mesta častna, da ne dobiva noben odbornik niti vinarja plače. Vedo pa tudi, da je to delo velika požrtvovalnost, vedo dalje, da oba zavoda, ravno vsled tega dobro napredujejo, ker so v vodstvu požrtvovalni možje. Zato je začela »Domovina« s satanskim obreko- vanjem, da te zavode uniči, da bi dobili na ta način demokrati prosto roko, da bi zamogli goljufati ljudstvo, kakor bi se njim ljubilo.

Mogoče je pa tudi drugo. »Zvezo slov. združbe« so imeli pred dvema leti še demokrati v svojih rokah. Pravijo, da sodi vsak po sebi. Iz tega bi sledilo, da je bila »Zveza slov. združbe« korito za demokrate. Na kak način nismo mogli dognati, ker se na lumparije razumejo samo demokrate okoli »Domovine«.

Zdaj si pa poglejmo malo od bližje prave koritarje. Adolf Ribnikar je živinozdravnik, kot tak je bil imenovan za šefa socialne politike pri pokrajinski

vladni in preskočil je vse stare uradnike na tem oddelku. Zakaj? Zato, ker je bil dr. Žerjav minister za socialno politiko.

Ko je prišel na vlado drug minister radikal, torej od stranke, ki je za las podobna demokratom, je Ribnikar odletel. Gospoda od Slavenske banke je priskočila nato Ribnikarju na pomoč in ga imenovala za direktorja reklamnega podjetja Aloma et Co. Nikdar še nismo videli Ribnikarja s plakati pod pazduho in z lepilom v roki, vemo da se na plakiranje razume kot zajec na boben, pa vendar je postal direktor z mesečno plačo 5000 Din. Ali je Ribnikar postal komandant plakiranja kot strokovnjak ali kot koritar? O tem si naj vsakdo sam napravi sodbo.

Dr. Gregor Žerjav je začel svojo politično kariero kot znani vodja agromerurja. Agromerur je pod njegovim vodstvom skrahal — za krah pa je sodišče napravilo tudi njega odgovornega in mu prisodilo več mesecev zapora. Ali ta kazen mu je bila odpuščena, »to pozabimo tudi mi na to. Danes pa se govori, da je Žerjav plačan od Slavenske banke. Zakaj ga banka plačuje, če pa ni njen uradnik? Ali je to korito?

Za danes končamo. Lahko pa po- strežemo še s celo vrsto odličnih demo- kratov, če bo »Domovina« to zahtevala. Prav neradi se v take osebnosti stvari spuščamo, storili smo to le, ker nas je izzvala »Domovina«. »Domovino« pa pozivamo, da ne samo sumiči, temveč, da pride z imeni na dan, kdo da je pri nas koritar. Če res veste za katerega, bomo takoj pometli z njim. Ako tega ne storite, pa ostanete obrekljivi!

Kmetiskim fantom?

Nudi se prilika, da lahko namestimo nekaj naših kmetiskih fantov na velikih posestvih na Češkem, kjer bi se seznanili podrobneje z delom tamšnjih kmetov na polju ali v združništvu itd. Dalje bi spoznali njihovo organizacijo in njihovo delo v družini. Čilo bi to za vse kmetске fante največje pomena.

Pogoji za sprejem so sledeči: 1. sprejmejo se kmetiski sinovi v starosti od 18 do 25 let, ki že poznajo lazo na kmetih brez ozira na šole, ki bi bili pripravljeni izvrševati vsa dela, bodisi po- ljedelska, bodisi industrijska, ki so v zvezi s poljedelstvom. 2. Vsakdo mora imeti denar za pot na Češko in nazaj, mora biti zdrav in preskrbljen s potreb- no obleko in perilom. 3. Posamezniki bodo sprejeti od čeških kmetov, kjer

bodo imeli prehrano, stanovanje in dru- go oskrbo, kakor domači sinovi. Mora- jo pa pri tem izvrševati vsa dela, kakor sinovi dotičnih kmetov. 4. Vsak kmet, ki prevzame enega naših fantov, se je obvezal seznaniti ga z vsem, kar je po- trebno za poljedelstvo, dalje z organi- zacijo kmetov na Češkem itd. 5. Biva- nje na Češkem velja za več mesecev, vsekakor čez celo poletje.

Z ozirom na to pozivljamo one naše kmetске fante, ki jim je dana možnost in ki se bi hoteli seznaniti z razmerami na Češkem, da se javijo tajništvo Zve- ze društev kmetiskih fantov in deklet, Ljubljana, Kolodvorska ulica, najkasne- je do dne 15. februarja. Pripravljeni pa morajo biti, da odpotujejo 1. marca na Češko.

Naši shodi.

Iška vas.

V nedeljo se je vršil pri nas občni zbor krajevne organizacije. Izvolil se je nov odbor, ki jamči, da se bo delo za našo stanovsko stranko krepko nadalje- valo. Na občnem zboru sta poročala tov. Kušar in tajnik Bukovec.

Iška Loka.

Dne 27. t. m. smo imeli občni zbor krajevne organizacije. Izvolili smo od- bor, ki je prevzel vse organizatorično

delo v naši občini. Zbor je bil številno obiskan in je sijajno potekel. Vsi na delo za SKS.

Krško.

V nedeljo smo imeli tu lep sestanek pri tov. Vančnu. Na sestanku je poročal tov. dr. Rajar. Izvršil se je udi občni zbor krajevne organizacije.

Novo mesto.

V ponedeljek je bila seja okrajnega odbora SKS. Seja je bila dobro obiska-

na in je v vseh strankarskih pravnih vladalo popolno soglasje. Lažljivost napadov »Domovine« je izčrpano poja- nil tov. tajnik Bukovec. V Novem mestu ni za demokratske farbarije — mesta.

Borovnica.

V nedeljo je bil občni zbor krajevne organizacije SKS. Občni zbor je bil dobro obiskan. Na občnem zboru je poročal tov. dr. Marušič. Obširneje po- ročilo prinesemo prihodnjik.

Vrhnika.

Pri tov. Kosu se je vršil občni zbor krajevne organizacije SKS. Na občnem zboru se je med drugim sklenilo, da pri- redi SKS dne 10. februarja večji shod.

Pokrajinske vesti.

(Uredništvo »Kmetijskega lista«) je prevzel s to številko tov. Janko Bu- kovec.

(Vse tovariše, ki so prejeli nabiralne pole za naročnike na »Kmetijski list«) nujno prosimo, da vrnejo te pole izpol- njene vsaj tekem 10 dni na upravo »Kmetijskega lista«.

(Občni zbor okrajne organizacije SKS v Ljubljani) bo v četrtek, dne 31. januarja ob 8. uri zvečer v gostilni Mrak na Rimski cesti z običajnim dnev- nim redom.

(Pozor somišljeniki!) Demokratski plačanci hodijo okoli naših tovarišev in jih skuajo z lažnimi vestmi pridobiti za podpis neke izjave proti SKS. Podla namera demokratov se oboja sama od sebe. Treba pa je, da jo obsodijo tudi naši tovariši. Vsem demokratskim pla- čancem, ki se poslužujejo tako nizkot- nih sredstev, pokažite vrata!

(Zakaj je bil tov. Urek obsojen?) Naši nasprotniki bi radi kovali denar, ker je bil pred celjskim sodiščem tov. Urek obsojen. Da jim pokvarimo vese- lje, poročamo o razpravi, pa čeprav še ni o tej stvari izpregovorjena zadnja beseda. O. Kene, ki je gerent okrajnega zastopa, je namreč zakrivil neko tat- vino. Z ozirom na to mu je pisal tov. Urek, da naj odloži čast gerenta, ker se je o njegovi tatvini izvedelo. Kene pa je odstopil Urekovo pismo sodišču, ki je obsodilo Ureka na en mesec dni zapora, češ da je zagrešil Urek s tem izsiljevanje. Proti tej salomonski raz- sodbi je vložen priziv in nasprotniki tov. Ureka se veselo prejozga.

(Na »Jutro« uvodnik) o celjski seji okrožnega načelnstva SKS v Celju. Dr. Drogenik »Jutru« popravek v smislu § 19 tiskovnega zakona. »Jutro« do- sedaj popravka ni prineslo, ker hoče tudi na ta način dokazati svojo »ljube- zen« do resnice.

(»Domovina«) piše, da se Pucelj iz bojazljivosti in slabe vesti ni udeležil seje načelnstva SKS v Celju. Lažnjivi »Domovini« bodi povedano, da je bil tov. Pucelj navzoč na seji v Celju in da mu je vse krepko ploskalo, ko je razkril mahinacije demokratov.

(Tudi slepa kura zrno najde.) »Do- movina« piše: Kdor hoče biti kimavec, ni treba, da bi stopil v stranko samo- stojnih. To je res, kimavec mi ne po- trebujemo. Kimovci so vsi ali pri Ko- rošču ali pa pri Žerjavu.

(Nadaljevanje prekinjenega trastra- nja železniške zveze Slovenije z mor- jem.) Kakor splošno znano, je bilo 16. julija 1923 nenadoma prekinjeno delo državnega trasiranja Klodič — Hrovat — Kavčičeve skupne proge — t. j. žel. zveze Kočevja in Črnomlja preko Črn- kovdola s postjoče progo Zagreb — Sušak (med Vrbovskim in Srpskimi Moravicami). — G. nar. poslanec Iv. Pucelj je radi tega svojačasno vložil upit na g. min. saobraćaja, kateri mu je sedaj odgovoril, da se bo delo tra- siranja zgoraj navedene proge nadalje- valo, čim bodo v Sloveniji nastale tozad. ugodne vremenske prilike. Kre- dit za dovršitev tega trasiranja je od- bren v dvanaestih letih za oktober, nov. in dec. 1. 1923.

(Tov. dr. Drago Marušič) je otvoril odvetniško pisarno in jo pridružil pi- sarni dr. Alojzija Vertačnika. Pisarna se nahaja v hiši trgovske in obrtniške zbornice, Beethovnova ulica 10 (blizu Kranjske hranilnice).

(Pri praznovanju godu) Antona De- belaka, župana občine Tekačeva, so darovali veseli gostje za uboge šolarje pri Sv. Križu tik Rog. Slatine D 4350. Vsem č. čarovalcem najlepša in srčna zahvala. — Perkovič, načelnik kr. š. sveta.

(Kmetiska in obrtniška veselica v Dobu), ki se je vršila v nedeljo, je dobro uspešna. V lep slogi so nastopili kmetje in obrtniki in kar je najbolj hvalevredno je to, da so združili prijetno s koristnim. Pred veselico se je vršilo več predavanj tako o kmetiski misli, o organizaciji kmetiskih fantov in deklet in o potrebi skupnega nastopa kmetov in obrtnikov. Po predavanjih je bila predstava »Kmet pri fotografu«, ki je sijajno uspešna in ki je bila nad vse učinkovit uvod k vese- lici. Razvila se je animirana zabava, ki je končala v najlepšem redu. Splošna želja je bila, da bi se še v kratkem pri- redil sličen zabaven večer. Razveseljiv dokaz, da napreduje zavest kmetsko-

obrtiške skupnosti, je zadnja nedelja v Dobu. Naj prodre ta zavest »sepovsodi- ln za podeželsko ljudstvo se bodo pri- čeli srenejši časi.

(V imenu Njegovega Veličanstva Kra- lja) Ivan Pucelj je kriv, da je kot od- govorni urednik periodično v Ljubljani iz- hajajočega časopisa »Kmetijski list« s tem, da je bil v tem listu v številki 32 z dne 30. maja 1923 tiskan in razširjen članek pod na- slovom »Posojilnica v Celju«, ki ima vse- bino, da hoče potem preosnovati Posojilni- ške zadruge v delniško družbo kakih 20 celjskih advokatov in drugih bogatašev kot imeteljev glavnih deležev krasti premože- nje mnogo milijonov, da jih imenuje »cel- ske roparje«, »celjske oduhe« in v kate- rem članku se dalje izjavi »Bil bi znak skrajne nesposobnosti in nemarnosti, ako si pustimo od celjskih oduhov ukrasti lepe milijone, 20 glavnih deležnikov bi sedaj ra- do ukradlo celo premoženje posojilnice« in imenuje dr. Josina Serneca Lovro Baša, Jurja Detička, Roberta Diehla, dr. Jura Hrašovca, dr. Gvidona Serneca, Jožeta Smrtnika, dr. Jos. Vrečkota in Emilijana Li- leka kot take glavnih deležnike, ki sestav- ljajo likvidacijski odbor, v katerem članku se torej zasebni obožitelji imenoma krivič- no dolže hudočinstva tatvine in goljufije in brez navedbe določenih dejanj jih tudi dol- ži sumljivih lastnosti, kar vsebuje vse za- konite znake pregreškov zoper varnost časti po §§ 487, 491, kaz. zak., zanemaril ono dolžno pazljivost, pri koje uporabi bi bila izostala priobčitev kaznive vsebine članka. S tem je zagrešil prestopok po čl. III zak. z dne 15. oktobra 1868 št. 142 drž. zakona in se po tem mestu zakona obsodi na 200 Din globo event. za slučaj neizter- ljivosti na 4 dni zapora in po § 389 k. pr. z. v povračilo stroškov kaz. postopanja. V smislu § 39 zak. z dne 17. decembra 1852, št. 6/1863 drž. zak. se ima priobčiti sodba na obdolženčeve stroške v »Kme- tijskem listu« in sicer v prvem listu, ki izide po pravomočnosti razsodbe. Ljubljana, dne 19. januarja 1924.

Pregled tedenskih dogodkov.

Torek, dne 23. januarja.

Ljenu je umrl. Vodja ruskih komu- nistov Vladimir Ulianov, kakor je bilo njegovo rodbinsko ime, je umrl vsled paralize dihalnega centra. Z njim je iz- gubila sovjetska vlada svojega pogla- varja, ruski boljševiki svojega največ- jega misleca, rusko meščanstvo pa svo- jega največjega nasprotnika. Kdo bo Ljenuov naslednik, se mnogo ugiba. Največ verjetnosti ima vest, da bo na- sledil Ljenuina triumvirat treh najbolj znanih komunistov. Takoj po smrti Lje- nina so pričeli boljševiki najobsežnejše priprave, da prirede Ljenuinu naravnost carski pogreb. — »Jutro« je prineslo o seji okrožnega načelnstva SKS v Celju nad vse lažljivo poročilo. V tem poro- čilu pravi, da je vse obsojalo Puceljevo taktiko in da se ima tov. Pucelj samo- tov. Drogeniku zahvaliti, da ni pogorel popolnoma. Iz tega poročila »Jutra« jasno vidijo vsi naši udeleženci celjske seje, kako sijajno laže »Jutro«. — Na- čelnstvo NNS je proglasilo bojkot demo- kratski stranki, ker ta ne drži besede. — Klerikalci in demokrati se v Beo- gradu vežejo v takozvani opozicijski blok, da bi tako tem dražje prodali se- be vladi. — Na Angleškem je poverjen s sestavo vlade voditelj delavske stranke Mac Donald.

Sreda, dne 23. januarja.

Seja narodne skupščine. Opozicija je predlagala nujen predlog glede pre- tresa sporazuma z Italijo. Njen predlog pa je bil odklonjen z 120 prot 60 gla- sovom. Vse polno je namreč manjkalo klerikalnih in demokratskih poslancev. Na seji ni bilo posl. Reiserja, ki se kot besedolomen poslanec ne upa v skup- ščino. — Opozicijski blok snujejo še naprej demokrati in klerikalci. Pri tem pa se pridno pogajajo klerikalci z radi- kali. Še bodo davki povečani! — Pred- sednik prškega senata Prašek je vsled takozvane spiritovne afere odstopil. — Italijanski parlament je razpuščen. — Delavska vlada na Angleškem je se- stavljena.

Četrtek, dne 24. januarja.

Skupščina je imela svojo drugo sejo. Mesto odstopivšega Rankoviča je bil izvoljen radikal Milutin Dragović. Za trbovelske rudarje je zelo obširno go- voril posl. Kremžar. Če bi manj hujskal, bi imel njegov govor uspeh. — Demo- kratski listi pišejo, da pride Radič v Beograd. S to vestjo bi radi preplašili radikale, da bi jih sprejeli v vlado. Spe- kulacija se jim ni posrečila. — Na Gr- škem se pripravljajo plebiscit, če naj bo Grška monarhija ali republika. — Fran- coski frank se je nekoliko popravil. —

Petek, dne 25. januarja.

Tov. Pucelj je podal dr. Speinlju po- ročevalcu glavnega glasila Mussolinija važno in pozornost vzbujajočo izjavo glede stališča naše stranke. Med dru- gim je dejal tov. Pucelj: »Čeprav smo stanovska stranka in torej vedno za sporazume, vendar ne moremo odobra- vati sporazuma, ki ne daje našim brat- om v Primorju dovolj zaščite. Primor- ce mora Italija nehati preganjati, potem je sporazum mogoč. — Vsled interpe- lacije zaradi nezakonitega postopanja vladnih organov je bila seja skupščine nad vse burna. — Francoško-češko- slo- vaška zveza je bila podpisana. — Naši ministri so bili v Rimu slovesno spre- jeti. — Umri je Rodzianko, predsednik ruskega parlamenta za časa revolucije.

Sobota, dne 26. januarja.

Na seji skupščine je bilo sprejeto francosko posojilo v znesku 300 milio- nov frankov. — Dr. Korošec je izjavil, da bodo naši konji čez 30 let pili vodo iz Tibere. Bojevita izjava duhovnika dr. Korošca je naredila precej smešen utis. — Na Angleškem je izbruhnila delavska stavka. — Makedonstvujuči so pričeli zopet rovariti. — Demokrati so v Lju- bljani razbili protestni shod jugosloven- ske Matice.

Nedelja, dne 27. januarja.

Celo vrsto naprednih shodov je pri- redila naša stranka. — V Rimu je bil podpisan sporazum med Jugoslavijo in Italijo. Italija dobi Reko, mi pa Delto in Baroš. Poleg tega se Italija zaveže, da ne bo podpirala niti Bolgarov, niti Al- bancev in Madžarov. — V Zagrebu se je vršila gospodarska konferenca, ki je zahtevala vpoklic gospodarskega parla- menta. — Madžarska dobi mednarodno posojilo in kontrolo. — Izročitev Radi- ča zaradi veleizdaje zahteva sodišče.

Ponedeljek, dne 28. januarja.

Občni zbor Kmetijske družbe je od- goden. Klerikalci so se torej prodali vladi, zakaj izključeno je, da bi radikali zastopali pogazili zakon. —

Zdravstvo. Pazimo na našo decol!

Najlepša čednost, katere naj diči srce in um vsakega otroka, je ubogljivost. Otrok pa mora ubogati ne le svo- je roditelje, nego tudi svoje odgovitelje, v obče vse, kateri imajo oblast nad njim. Neubogljiv otrok je vedno le v nevoljo ljudem, med tem ko je uljuden in ubogljiv otrok ljub in drag vsem.

Ako opazujemo razne družine, za- pazimo lahko takoj gnezdo neubogljiv-osti. Namesto, da bi siliili starši takoj v pričetku otroku ubogati in bi se ne udajali otrokovi želji, popuščajo, da ostaja njihovo povelje neizvršeno. Če se to večkrat ponavlja, zapazi otrok kmalu, da roditeljevih povelj ni treba strogo izvrševati in se potem vedno manj zmeni za kake ukaze ter deluje po svoji volji.

Na ta način se nevidno izcimni že v zgodnji mladosti samovolja in nagon k neubogljivosti in tako deco roditelji prav težko ukrote in vzgoje. Popolno- ma napačno je mnenje mnogih roditel-jev, ako menijo, da naj se prava vzgo- ja otroka prične še le s petim ali celo s šestim letom, češ, da je šele od te do- be otrokov razum zadostno razvit. Od- goja se mora začeti takoj po rojstvu.

V družinah, kjer kraljuje vsled pa- metnih roditeljev le ubogljivost, zapo- vedujejo starši, otroci pa ubogajo. Ako otrok česa želi, prosi uljudno starše. Če se mu odjibe želja, dobro ve, da mo- ra svojo željo opustiti in jo nekako ra- dovoljno opusti. Vse drugače pa je, če je neubogljivost že v otroku vkoren- njena. Otroci hočejo doseči s trmo, kar si pozele, hočejo izsiliti, kar se jim z vednim nadlegovanjem tudi v resnici posreči. To pa ima zle posledice za starše, še bolj pa za otroka.

Starši morajo marsikatero nepri- steno, nelo željo odreči otrokom, navaditi jih samozatajevanja, da se tako priva- dijo vsakdanjega resnega življenja. Starši morajo biti strogi, sicer bodo po- zneje bridko obžalovali, da so ravnali premehko. Če je izgnila ubogljivost, se je izgubil tudi respekt. Vedni prepri, tožbe, razsajanje in jok med brati, se- strami in roditelji povzroča gnjus in zaničevanje sosedov in naših znancev sploh. Kjer pa kraljuje ubogljivost, raz- umljivost in mir v družini, od take ro- dbine odnaša vsakdo najboljši vtis.

Glavni pogoj je, da sta roditelja, oče in mati, pri vzgoji edina, da vzgojujeta enako. Šele potem bo možno otroke do- bro vzgajati. Če je pa oče v tej ali oni reči strog, mati pa popustljiva, ali če oče otroka kaznuje, mati pa ga zago- varja, je to popolnoma napačno. To je strup za otroke, ker se tako uče pre- zirati očetova povelja, avtoriteto in pra- voveljavnost. Starši naj se med seboj pomenijo in nasprotja o vzgoji razode- nejo, a nikdar ne v pričujočnosti otrok, ali pa celo takrat, kadar se otrok te- lesno kaznuje.

Laž naj se strogo preganja in ener- gično kaznuje. Zaližbog, provzročujočo čestokrat starši sami laž, ker otrokom vlevajo, naj reko, če kdo pride, da niso doma in podobne neresnice. Sicer se dobiva takoj izgovor, da je to laž v sili in je potrebna v posebnih slučajih. Tako opravičenje je šepasto, laž osta- ne laž. Na ta način se daje otrokom orožje v roko. Pregovor pravi: Kdor laže, tudi krađe. Pazite, starši, da se ne uresniči pri vaših ljubčkih ta izreki! Razne skušnje nas uče, da je silno tež- ko poboljšati lažnjivega otroka.

Končno staršem še ta svetilo: Imejte vedno moralno moč nad svojimi otroci, sicer postanete njih sužnji. Moralno moč pa imamo takrat, kadar otroci z lahkoto in zadovoljno ubogajo in se vsikdar uklonijo volji roditeljev.

Cenik vsakovrstnih semen, za polje in vrt je izšel. Dobi se ga brezplačno v trgovini s semeni Viktor Korsika, Ljubljana, Kong resni trg

Gospodarstvo.

Konec vinogradništva v Sloveniji.

V prvi številki »Kmetijskega lista« od 4. t. m. je priobčil g. Joško Urek iz Globokega zanimiv članek o besednem stanju našega vinogradništva, iz katerega sledi, da je vinogradništvo v Sloveniji skrajno pasivno. Z natančnimi številkami je dokazal, da ima vsak vinogradnik pri pridelku 25 hl na oral, skupnega pridelka 12.311 K, pri pridelku 10 hl na oral pa celo 48.311 K pridelka ali efektivne denarne izgube, ker znašajo pridelovalni stroški pri pridelku 25 hl na oral okroglo 29 K, pri pridelku le 10 hl na oral pa okroglo 72 K za liter.

Ker je g. Urek praktičen in strokovno izobražen vinogradnik, ki si vse točno zabeleži, se v njegovem članku navedenim posameznim izdatkom iz teoretičnega stališča ne more ničesar oporekati, izjemši mogoče glede postavk o sedanjih cenitvi 1 orala vinograda po 100.000 K in kletnega inventarja tudi po 100.000 K, ki v takih pasivnih okoliščinah, ne moreta imeti take vrednosti, marveč komaj polovico ali četrtino navedene cenitve.

Ne da bi se spuščali v kako nadaljno tozadevno razmotrivanje, se mora na podlagi teh dejstev priznati, da je postalo potemtakem vinogradništvo v Sloveniji gospodarsko najbolj pogubonosna kmetijska panoga, katero mora vsak učen gospodar opustiti, kajti skrajno nesposobno bi bilo za vsakega vinogradnika, da bi žrtvoval poleg svojega lastnega truda, še tako velike denarne vsote letno za pridelek, ki ni ravno neobhodno potreben ne zanj, ne za druge ter s tem upropastil vse svoje imetje.

Kar se je v zadnjih 30 letih v Sloveniji s tolikim trudom in s tako velikimi denarnimi sredstvi na novo regeneriralo, utegne najdlje v desetih letih vse izginiti, kajti kdor bi še nadalje žrtvoval za vzdrževanje svojih vinogradov letno 12.000 do 72.000 — in še več K za oral in prodajal potem liter vina, ki ga stane 29—72 K, po 26, 24 ter celo po 20 in 16 K, ne more se šteti med previdne gospodarje, marveč ga treba postaviti pod kuratelo.

Da bi se pridelki v Sloveniji znatno povečali, da bi znašali namreč 40 do 60 hl na oral letno, namesto sedanjih 10 do 25 hl ter tako paraliziral večje izdatke, ne pri sedanjih razmerah in pri sedanjem stanju vinogradov, ki so večinoma po 25 do 35 let stari, torej že degenerirani, nagnjeni, nikakega upanja. Istotako ni nikakega izgleda, da bi se v prihodnji bodočnosti cene vinom izvanredno dvignile in pridelovalni stroški sorazmerno znižali. Tudi z eventualnim izvozom v inozemstvo in s propagiranim vinarskim zadružništvom se slovenskega vinogradništva ne bo tako z lepa rešilo pred grozečim splošnim polomom.

Z ozirom na omenjen stroškovno negotovost se mora izvršiti v našem vinogradništvu, ako se kaj drugače ne zasukne, v najkrajšem času popoln preobrat. Odvisno je sedaj le še od prakse in splošnosti, ali se to zgodi ter kdaj in kako se to zgodi.

Fr. Gombač, Ljubljana.

O žganjekuhi in o obremenitvi gostilničarjev po novem trošarinskem zakonu.

Kot nekako ugodnost, ki nam jo je donesl novi trošarinski zakon z dne 5. novembra 1923 (»Uradni list« 3/14 l. 1924) lahko smatramo žganjekuho, glede katere so se vsi dosedanj predpisi razveljavili in novi uvedli.

V bodoče ostane žganje pod kontrolo finančne kontrole le v toliko, v kolikor pride v promet in porabo. Na tem principu temeljijo novi predpisi. Kuhanje žganja za lastno porabo iz sadnih snovi (hruške, sliv, jabolk, borovnic, jagod in slično) kakor tudi iz vina, vinskih tropin in buč, je v splošnem brez vsake kontrole. Vsak zasebnik si torej lahko nabavi omenjene sadne snovi za kuhanje žganja za lastno potrebo. On ni podvržen nobeni kontroli in nima tudi nobenih dolžnosti glede prijave za kuhanje žganja za lastno potrebo. Od datí ne sme izkuhanega žganja nikomur. Ako bi pa to vendar storil, mora poprej vsako oddajo oziroma prodajo prijaviti finančni kontroli, oziroma, kjer ni oddelka finančne kontrole, županstvu, pri katerem se plača trošarina in prejme potrdilo. Ako n. pr. nese oče svojemu sinu v Ljubljano eno steklenico žganja, mora poprej to žganje prijaviti oddelku finančne kontrole in plačati odpadajočo trošarino. Oddelku finančne kontrole izstavi potrdilo, da je od tega žganja trošarina plačana. S tem potrdi-

lom šele sme oče nesti svojemu sinu žganje v Ljubljano, ker mu ga drugače ljubljanski linjski urad odvzame in finančna oblast povrh še kaznuje s 5 kratno prikrašeno trošarino. Ako gre za žganje, ki ga je lastnik skuhal iz lastnih snovi, mora kupec plačati odpadajočo trošarino na žganje; v nasprotnem slučaju pa, ako gre za žganje, ki ga je lastnik skuhal iz kupljenih snovi, mora lastnik žganja plačati sam trošarino. Kotli, kakor jih posedujejo na deželi naši kmetje za kuhanje žganja za lastno potrebo, so vsi prosti vsake kontrole. Finančna kontrola ne bo vodila več v evidenci, jih ne bo pečatila in pečatov odstranjevala, ne bo več predpisavala dneva in ure za vršenje žganjekuhe in je tudi ne bo več nadzorovala. Edino, na kar bo finančna kontrola napram neobtrtnikom še gledala, je to, da se ne bo proizvedeno žganje nezatrošarinjeno o prodajalo, oddajalo ali sploh odstopalo drugim osebam.

To vse pa velja samo za one osebe, ki ne točijo alkoholnih pijač, kakor žganja, špirta, vina, piva itd., ki ne trgujejo z njimi na debelo in ki se ne bavijo s predelavanjem teh alkoholnih tekočin. Za osebe torej, ki se bavijo s prodajo alkoholnih pijač na debelo ali pa s točenjem (gostilničarji) ali pa s predelavo, veljajo drugi, strožji predpisi. Prodajalcem (predelovalcem) alkoholnih pijač ne samo v slučaju, ako kuhajo žganje iz snovi z lastnega zemljišča, dovoljuje za domačo porabo izvestna količina žganja brez plačila trošarine in to le tedaj, ako vsako leto do 15. avgusta prijavijo županstvu, da nameravajo izvrševati žganjekuho iz lastnih snovi za domačo potrebo z navedbo števila hišnih članov. Količina žganja, ki se prodajalcem alkoholnih pijač trošarine prosto za domačo porabo dovoljuje, znaša do 5 rodbinskih članov, 25 hektoliterskih stopenj, preko 5 do 10 članov, 50 hektoliterskih stopenj in preko 10 članov, 75 hektoliterskih stopenj alkohola. Ugodnost priznanja trošarine prostih količin se nanaša izključno le na one primere, kjer se uporabljajo snovi iz lastnega pridelka brez kakih v to svrhu nakupljenih snovi. Ako prodajalci alkoholnih pijač (gostilničarji) te prijave pravočasno ne izvrše, izgube za dotično proizvodno dobo (leto) pravico do trošarine prostega žganja za lastno potrebo. Prodajalci (predelovalci) alkoholnih tekočin (gostilničarji) sicer lahko kuhajo — na katerikoli žgalni pripravi svoje lastne snove brez vsake kontrole, a zavezani so v vsaki žganje, ki ga izkuhajo iz sirovin lastnega pridelka, prijaviti oddelku finančne kontrole. Prijavljeno proizvedeno žganje zapisuje finančna kontrola v posebno beležnico in v register, ki ga vodi stranka. Žganje ima prodajalec hraniti v prostorih, ki so ločeni od prostorov, kjer se shranjujejo pijače in točenje. Ako si je prodajalec alkoholnih pijač zagotovil pravočasno pravico do trošarine proste porabe žganja, mora dotično količino žganja takoj trošarino prosto odvzeti in jo hraniti na posebnem prostoru, ki je ločen od ravnokar omenjenega prostora in od prostorov, kjer ima shranjene pijače za točenje in prodajo. Ako ta ločitev ni mogoča, mora dati finančna kontrola žganje, izkuhano iz lastnih snovi pod uradno zaporo. To iz lastnih snovi izkuhano žganje mora prodajalec alkoholnih pijač, obdačiti, predno ga iznese iz prostora, kjer je shranjeno; kajti vsak iznos žganja iz prostorov, kjer je shranjeno, se smatra za prodajo. To je pa dovoljena le po predhodni obdačbi.

O žganju, ki ga torej gostilničar izkuha iz lastnih snovi, mora voditi takozvani »register o žganju, skuhanem iz sirovin lastnega pridelka«. Ako tega registra ne vodi točno ali pa, ako ne shranjuje žganja, dovoljenega za domačo potrebo brez plačila trošarine, ločeno od onega žganja, ki je določeno za prodajo, se kaznuje gostilničar prvokrat s 1000 Din in v vsakem ponovnem primeru z 2000 Din.

Vsem tem osebam nasproti pa stoji one osebe, ki proizvajajo žganje za radi trgovine. Te osebe so slejkoprej podvržene strogi finančni kontroli. Posluževati se morajo pri žganjekuhi kontrolnega aparata ali pa zbiralnika. Žgalnih priprav, ki se polnijo s snemanjem, kape te osebe ne smejo uporabljati. Snovi, iz katerih kuhajo žganje, so lahko ali nakupljene ali skupaj nakupljene in lastne skupaj.

Za vsak prestopke trošarinskih predpisov so določene občutne kazni.

Določila za vino so ostala neizpremenjena, samo nekatere kazni, ki so bile določene v gotovih zneskih, so se znatno povišale.

Tako bo n. pr. vinogradnik, ki ni prijavil pravočasno svojega lastnega vinskega pridelka, v bodoče kaznovan z globo 1000 Din. Kar se pa tiče gostilničarjev, morajo ti slejkoprej prijavljati

vsako vino, ki ga prejmejo v roku 24 ur po prejemu, pri oddelku finančne kontrole in plačati državno trošarino in občinsko doklado. Ako tega ne store, se smatrajo za tihotapce, ter se kaznujejo s petkratnim zneskom prikrašane trošarine, vino se pa zaseže in jamči za kazni. Šele potem, ko se je kazni plačala ali pa v gotovini položila varščina za kazni in državno trošarino, se da vino na prosto razpolago gostilničarju.

Omeniti bi tukaj bilo, da se ima občinska doklada plačevati tudi od zastankov vina iz prejšnjega leta. Ako je n. pr. občina pobirala v lanskem letu manjšo doklado kakor letos, potem mora gostilničar plačati razliko med lanko in letošnjo občinsko doklado od onih množin vina, ki so mu preostali iz lanskega leta v potrošek za tekoče leto. Ako pa občina ni pobirala v lanskem letu nobene doklade k trošarini na vino in ima za letošnje dovoljeno doklado na vino, potem mora gostilničar plačati od preostalih količin vina iz lanskega leta, celotno občinsko doklado.

Iz navedenega se vidi, da so po novih predpisih za žganje zasebniki jako na dobrem. Nasprotno imajo pa gostilničarji dosti velike obveznosti. Te so tem občutnejše, ker jih tudi novi takšni zakon z dne 25. oktobra 1923 (»Uradni list« 133/368) občutno zadene.

Vzpostavljene oziroma otvoritve novih gostiln bo v bodoče spojeno z izdatnimi takсами. Vsak, ki bo hotel otvoriti gostilno, si bo moral pribaviti potom politične oblasti takozvano »mesno pravico« (krajevno pravico), to je pravico, da se sme v določeni poslopju otvoriti gostilna, oz. točenje pijač. Taksa za to pravico znaša v krajih do 2000 prebivalcev 2000 Din. Ta pravica se sme dati samo poslopjem, ki so 120 do 200 metrov oddaljena od šole, cerkve, bolnice in urada, kar se predhodno ugotovi komisijem potom. Za točenje vina lastnega pridelka (vinočeti) se ta taksa (krajevna taksa) ne pobira.

Neoziraje se na krajevno takso, ima vsak gostilničar kakor tudi vsak trgovec, ki prodaja alkoholne pijače, bodisi v odprti ali zaprti steklenicah, plačevati za pravico, da sme točiti (prodajati) pijače plačati vsakega pol leta, še posebno takso. Ta taksa se stopnjuje po velikosti (obljudnosti) kraja v 3 kategorije in vsaka kategorija v 4 skupine po legi in obsegu prometa. Vsi kraji do 2000 prebivalcev spadajo v 3. kategorijo. V tej (3.) kategoriji znaša taksa polletno za 1. skupino 750 Din, za 2. skupino 500 Din in za 3. skupino 300 Din in za 4. skupino 200 Din. Točlici vina pod vejo se uvrščajo v 4. skupino. Taksa za 1. in 2. kategorijo se giblje med 1500 Din in 300 Din. Ta taksa mora biti plačana tekom meseca januarja oziroma julija vsakega leta. Za prvo polletje 1924 pa se sme plačati izjemoma do konca meseca februarja 1924. Pri tem je samoobsebi umevno, da se mora poprej izvršiti klasifikacija gostiln, ki jo ima izvršiti posebna komisija v prvi polovici meseca decembra vsakega leta. Da se klasifikacija za leto 1924 še ni izvršila, ima svoj razlog v zakasnitvi razglasitve zakona.

Kot tretja taksa za gostilničarje je predvidena taksa za osebno (profesionalno) sposobnost v svrhu izvrševanja gostilniškega (kavarniškega) obrta. To pravico si mora pridobiti vsak, kdor se hoče baviti s točenjem pijač. Taksa znaša 200 Din. To osebno pravico morajo imeti vsi, ki izvršujejo točenje. Ali si morajo to pravico naknadno pridobiti vsi gostilničarji, ki že izvršujejo ta obrt, to ne določa ne zakon in tudi ne pravilnik izrečno.

Vendar se lahko sklepa, da se to določilo ne more nanašati na osebe, ki so za časa uveljavljanja novih takšnih določil že imeli osebno pravico za točenje pijač.

Če še omenimo, da so se gostilničarji, ki izvršujejo svoj obrt v krajih, ki šteje preko 2000 prebivalcev, podvržli še povrh takozvani računski taksi, ki znaša 20 para za vsak račun preko 10 Din, — dočim se lahko ta taksa za manjše račune pavšalira, — potem menimo, da je trošarinski zakon z dne 5. novembra 1923 (»Uradni list« št. 3 l. 1924 in takšni zakon z dne 25. oktobra 1923 »Uradni list« št. 113 l. 1923 dovolj temeljito poskrbel za gostilniški obrt, da ga uniči.

Kmetijski pouk po deželi.

Kletarski tečaj na Grmu. V dne 23. do 25. t. m. se je vršil pri državni kmetijski šoli na Grmu, pod vodstvom ravnatelja B. Skallecega in s sodelovanjem strokovnega učitelja Fr. Simončiča trodnevni kletarski tečaj, ki je bil prav dobro obiskan. Poleg treh domačih učencev 11 letnika zimsko šole se je tečala udeležilo 31 zunanji udeležencev in sicer 14 iz Dolenjske, 7 iz Belokranjske, 6 Gorenjske, 1 Notranjske in 3 Štajerske.

Po poklicu je bil 1 udeleženec duhovnik-vinogradnik, 19 vinogradnikov, 49 vinogradniških snov, 2 nadučitelja, 7 gostilničarjev in vinskih trgovcev ter 2 vinski trgovca-vinogradnika.

Videti je, da vlada se to važno gospodarsko panogo živo zanimanja. Posebno razveseljivo je, da so se začeli tudi Belokranjci zanimati za umno kletarstvo, ki je še posebno za Belokranjce velikega pomena.

Kmetijski tečaj na Grmu. Tekom prihodnjega meseca se vršita pri državni kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu še dva tečaja in sicer 18. do 20. februarja sadlarski tečaj, 21. do 23. februarja tečaj za pridelovanje in umno uporabo krmne. Z ozirom na veliko važnost sadlarstva in živinoreje za vslo Slovenijo bi bilo želeli, da se kmetovalci teh tečajev obilno udeležijo.

Priigase sprejema ravnateljstvo šole.

Za vinogradnike se vrši 24. in 25. februarja tečaj za delo v vinogradih in obrezovanje trti in 11. junija za zatiranje škodljivcev in zeleno cepljenje trti. Kdor se hoče tudi v umnem vinogradništvu izveževati, naj se udeleži teh tečajev in se priigasi takoj pri ravnateljstvu (po dopisnici ali osebno).

Gospodarske vesti.

(Vrednost denarja.) Ameriški dolar je vreden 87,75, angleški funt od 368—371, švicarski frank 15,15 do 15,17, francoski frank 3,96 do 4,01, italijanska lira od 3,74 do 3,77 in češka krona d 2,51 do 2,54 dinarjev. En dinar je vreden od 810 do 814 av. kron in okoli 340 madžarskih kron.

(Zagreški živinski trg) z dne 23. januarja. Voli (bosanski) 10—13, domači 12,50—16,25, mlada živina 13—13,75, krave 10—13, svinje (debele) 22 do 27,50, teleta 20—22,50 Din za 1 kg žive teže. — Seno 75—125, detelja 125—126,50, slama 75—100 Din za meterski stot.

(Mariborski trg) z dne 25. januarja. Na trg je bilo dne 22. t. m. prignanih skupno 363 glav živine, in sicer: 6 konj, 126 volov, 218 krav, 4 bikov in 9 telet. Cene za kilogram žive teže so znašale: volji 13,50—14,50, bikovi 11,25—13, krave 9,50—13, molzne ali breje krave 10—11,75, junci 13 Din.

(Žitni trg.) Novi Sad, 23. januarja. Oves 242,50 do 250, koruza 55—276, moka št. 0 530, št. 2 475, št. 6 325—332,50, otrobi 150 do 153 Din.

(Žganje.) Produkcija je bila lansko leto zelo velika pri kmetovalcih, dočim so producirale tovarne le manjše količine. Kmetijski izdelek je nepriladen za izvoz. Dvojno žgano slivovko plačujejo v notranjosti Srbije in Bosne po 22—30, dobro bosansko trgovsko slivovko po 32 Din za liter.

(Suhe sljive in pekmez.) Zagreb, 24. januarja. Radi neugodnega vremena je dovoz iz pokrajine majhen. Bosanske sljive (sortiment 110) 7 Din, (90,80) 7,50 Din, pekmez 5,70 Din za 1 kg na debelo.

(Praški trg.) Dne 26. januarja. Tela 12—15, koze 6—8, svinje 12—15.

(Trg s kožami.) Zagreb, 25. januarja. Surove kože: bosanske in dalmatinske buše 14 do 15, domače lahke 17, srednje 18 do 19, težke 22 do 23, zelo težke 24 do 25 Din za kg. Trgovina slaba radi pomanjkanja denarja. — Predelane kože: Vache krupni lahki 94 do 96, težki 100 do 102, vache polovice, lahke 66 do 68, težke 72 do 76, vrat 54 do 56, okrajniki 38 do 40, kravja rjava 112 do 115, pittling, rjav 118 do 122, črn 116 do 118 Din za kg. Telečji boks, črn A 28 do 30, B 20 do 28; kravlj 20 do 22 Din po stopnji.

(Zanimanje Poljske za naš izvoz.) Večja grupa kolonijalnih veletrgovcev na Poljskem je pripravljena importirati iz Jugoslavije različne artikle. V poštev pridejo češnje, pekmez, sadje, sardine, vino itd. Vsa tozadevna pojasnila daje interesentom Urad ljubljanskega veleposlana, Ljubljana, Gosposvetska cesta.

(Meja), list za kmetijstvo, industrijo in trgovino prinaša v svoji zadnji številki sledečo vsebino: Prof. Juric — Jacobson: Dansko kmetijstvo. — Prof. dr. Mandekić: Oplemenitev žitaric. — Dr. Metelka: Bošnjakova »Kmetijska kemija«. — Dr. Spiller Muys: Agrarna politika in agrarne operacije v Sloveniji. — Redukcija državnih gospodarskih strokovnjakov. — Beleške. — Razne vesti. — Književnost.

(Snaženje emailirane kuhinjske posode.) Najlepše in najhitreje osnaži emailirano kuhinjsko posodo na sledeči način: V koki stari posodi zmešaj pepel in pesek. Naredi gosto, ne premočno mešanico, s to mešanico odrgni posodo, ne da bi jo močila. Ko je odstranjeno opaljeno, zdrgni in osuši posodo s suhim pepelom. Tako osnažena posoda se lepo sveti, dalje se ne porabi veliko vode in roke ne trpe, ker jih ni treba držati v vodi. Po krajih, kjer štejejo z vodo, pomivajo tudi masno posodo n. pr. l. žnike, na ta način, da oddrgnejo najprej maslobo s suhim pepelom in potem posodo samo še oplaknejo.

Književnost.

A. Linhart: »Županova Micka« in »Veseli dan ali Maščice se ženijo«. Odr o zvezek. V Ljubljani 1923. Izdala zveza kulturnih društev. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani, Str. 140. Cena D 20.—, s poštno vred D 21.— Nova izdaja, česti zvezek »Odra«, ki ga zalaga Tiskovna zadruga v Ljubljani, prinaša v novi izdaji prvi slovenski komediji, ki jih je duhoviti prosvetljeni Linhart po nemškem oz. francoskem izvrnilo spretno priredil za naše teatralne razmere. Z njima je položil temelj naši dramatični književnosti. Erotski risani značaji, živahen dialog, neprilipena situacijska komika dajejo komedijama trajno vrednost; posebno je dvodejanka »Županova Micka« po svoji priprosti scenariji in malem številu oseb kakor nalašč ustvarjena za naše male odre. Ako nova izdaja ni hotela zabrisati časovnega in prosvetnega kolorita dobe, v kateri sta igri nastali, se je morala kolikor toliko tesno nasloniti na Linhartovo prireditev, zato bo dobrodošla tudi našim srednješolcem pri pouku slovenske zgodovine. Izdajatelj »Pripombe« na koncu knjige poudarjajo pomen obeh komedij in nas seznanjajo z usodo njihovih dosedanjih izdaj. — Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

— Cvetko Golar: Pastirjeva nevesta. Ljubljana 1923. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Str. 147. Cena elegantno vezani knjigi 24 Din. — Te čini je izšla zbirka povesti in romanc našega priljubljenega pisatelja C. Golarja, ki je po svojih pesniških in leposlovnih delih dožrlo znan našemu občinstvu. Knjiga »Pastirjeva nevesta« obsega enajst povesti in romanc in se po svoji pisani krepki izvirni vsebini in lepem narodnem jeziku ugodno razlikuje od današnje simboistične futuristične literature. Vsebinsko tvori: Pastirjeva nevesta. — Kresna noč. — O miški, srebrno prepsani. — Pesnikovo maščevanje. — Prerokovanje. — Zamisljeni vir. — Beli in rdeči petelin. — Oče in sin Tomaž. — Trije kralji. — Čopca Lilija. — Dobri prijatelji. — Knjigo priporočamo vsem, ki ljubijo živahno, včasih drzno fantazijo, sočne življenja polne povesti modernega slovenskega pisatelja.

Odgovori somišljenikom in prijateljem.
IZ LISTNICE POSLANCEVE.
J. S. v K. P. — Za sedaj se presta vitez ne da doseči, pač pa bom poskusil pozneje.
J. Z. D. — V času tako hudega reduciranja pač ni misliti na uspešno rešenje vaše prošnje. Dobro pa je, če me čez nekoliko časa zopet spomnite na vašo zadevo.
J. S. v V. p. K. — Mislim, da je bolje, če se malo počakate, da grem osebnostno tja, kar je pa pred pomladjo nemogoče. Če mislite, da bi bil mogoč kakšen uspeh pri ministrstvu, lahko vložim upit, ali za take stvari bi bila morda le uspešnejša intervencija na licu mesta. Skušnja me tako uči!

P. J. v B. — Za sedaj izključeno vsako upanje na povračilo škode. To bo mogoče vstaviti le v takozvani likvidacijski proračun, ali kje je še ta?

M. H. P. — Dobil poročilo, da so med tem časom že nakazali.

L. P. Lj. — Ta teden je bil referent na potovanju. Sporočim pa pismeno, čim se vrne.

R. Z. v G. — Stvar imam v evidenci že od poprej. Govoril tudi že z ministrom, ki je rekel, da naj se počakam, da bo videl koliko bodo konečno priznali krediti.

Županstvo S. p. B. — Jaz bom od tukaj pisal v Lj. Ali pa ste se že tudi vi kaj obrnili direktno v Lj.? Na vsak način napravite takoj tozadevno vlogo!

J. M. v K. p. L. — Zvedel v Lj., da je odredjena komisija, ki pojde na lice mesta. Obvestite me o uspehu in o potrebnih nadaljnjih korakih. Tudi tukajšnja oblast se bo ozirala le — na poročilo komisije, zato zastavite tamkaj vse sile.

V. S. v M. — Referent je mišljenja, da bi bilo stvar treba začeti od kraja, kakor je bilo do pred leta 1908. Prošnja za takšno postopanje bi morala biti vložena preko inspekcije v Lj. ter seveda tudi tako priporočena.

A. L. Lj. — Prvo je nemogoče pri sedanjih situaciji, ker smo načelni nasprotniki, drugo pa bom poskušal, ko le malo mraz pojenja.

J. R. v C. — Po sedaj obstoječih zakonih je to popolnoma izključeno, da pa bi bila sedaj mogoča izmena zakona vam v korist, to je pa še bolj neverjetno, ker je v skupščini večina na vladi, ki nima razumevanja in ne srca za kmečke koristi.

F. V. v D. — Prošnja z dne 20. IV. iščejo že tri dni pri gen. inspektoratu, pa so šele danes definitivno javili, da je ni. Se je torej nekje izgubila. Ne pomaga vse drugo nič; da stvar pospešite: napravite novo prošnjo! In da se ne bo zopet vleklo, kot jara kača, kar je bilo v Reboljevem slučaju, ne bo odveč, če vprašate dr. Š. kaj je vse treba takoj priložiti, da ne bo nepotrebnega romanja med Ljubljano in Beogradom.

F. S. v Z. — Popolnoma izključeno, ker novi zakon natančno predvideva predizobrazbo, ki je pa večja, nego jo imate vi.

F. P. v M. S. — Slučaj J. K. sem našel. Nahaja se pod št. 149.815/23 v administrativnem odelcu in naš ožji rojak g. Z. je bil tako ljubeznjiv, da bo poskrbel, da se čimprej odpošlje.

J. Z. v S. — V zadevi dnevnic je min. fin. poslal vaš akt pod 79443 še 5. VII. 23. v pristojno ministrstvo na mišljenje in potem že veste, kje leži, odnosno kakšna usoda ga čaka. — Če bi dekreta 14 dni še ne dobili, mi to po dopisnici sporočite.

G. K. in V. v R. — Govoril danes z g. fin. ministrom, ako res namerava vlada ukiniti vse davčne urade v Sloveniji, kakor se baje govori glasom vajinega poročila, na kar mi je g. min. Stojadinovič izjavil, da se na to nikdar ni mislilo, niti kaj takega pripravljalo in me je prosil: naj take govorice v njegovem imenu dementiram.

J. R. na G. — Govoril z gen. direktorjem o izmeni pravilnika, ki je zlasti uničujoč za male gostilničarje in one siromake po naših hribih, ki žgo brinjevec, borovničevce ali kaj sličnega in ki bi si novih žganih naprav ne mogli omisliti, a brez zasluga težko izhajali na kar si je g. gen. direktor moje želje zabeležil in je obljubil stvar s svojimi strokovnjaki proučiti ter mi najpozneje v štirinajstih dneh javiti rezultat.

J. H. na M. S. in vsem, ki se še zanimajo za Ameriko. — Letošnja izseljeniška kvota, katero — kakor znano — določa za vsako leto posebej vlada Združenih držav sev. Amerike, še ni prišla za l. 1924. In kakor je razvidno iz poročil ameriških listov, vtegne biti letos silno mala, akoravno je ostalo še za lanske leto okrog 25.000 prošenj neresenih odnosno neuslišanih. Zlasti bo useljevanje v Zdr. države sev. Amerike silno zmanjšano in otežkočeno, če se sprejme načrt zakona, kakor ga je poslanski skupščini (House of Representatives) predložil (pod H. R. 101) poslanec Johnson, načelnik naseljevalnega odbora v parlamentu. V tem zakonskem načrtu predlaga posl. Johnson dve kvoti in sicer eno za bližnje sorodnike Amerikancev, drugo splošno za vse druge. Merilo za kvote bi bilo 2 odstotka od naseljenecv iz posameznih držav v letu 1890, K po odstotkih izkazanim številu, bi se k vsaki grupi pridalo še po 200 dovoljenj. To pa bi znašalo na pr. za našo državo vse skupaj le 2.102 dovoljenj za celo leto to je komaj pičlo tretjino lanske kvote, ki je znašala kakor znano 6426 dovoljenj. Če zakonski načrt g. Johnsona ne postane še tako hitro zakon, potem je seveda upanje, da nam ostane še letošnja

kvota. Ker pa se vse ameriške stranke boje prevelikega doseljevanja zlasti iz južnih krajev in bi raje imele rezervirano doseljevanje za severne pokrajine kakor Angleže, Švede, Dance itd., se je bati, da bo zakon le prekmalu sprejet in najsi zato nihče ne dela prevelikega upanja na ono stran luže, ker bo malokdo tako srečen, da bo dobil dovoljenje.

Gospodinstvo.

(Limona.) Limona ali citriona raste v južnih krajih, kjer je solnce večno toplo in je zemlja vse leto cvetlični raj. Vendar pa pozna že tudi pri nas limono vsak otrok in razumna gospodinja jo uporablja v kuhinji, v gospodinjstvu ali v hišni lekarni.

Pred kakimi štiridesetimi leti je bilo videti limono le v najboljših in premožnih hišah, danes pa se uporablja v vsakem gospodinjstvu. Vsakdo ve, da je s sladkorno vodo zmešan limonov sok, to je limonada, dobra in osvežujoča pijača za zdrave in za bolnike. Komur ponudi rado utriplje srce, naj spiže zvečer 1 do 2 kupci limonade in pomagano mu bo.

Če tožijo otroci, da jih boli vrat, ožmi 1 do 2 limoni, primešaj precej sladkorja in daj to bolnikom piti oziroma jesti. Tudi naj otroci grgrajo limonovo vodo. Zvečer pa naj pije že v postelji vročo limonado, kar je dobro sredstvo proti prehlajenju. — Ljudje, ki so pili preveč opojnih pijač, se kmalu stregnijo, ako pijo močno limonado; zadošča celo, da izsrkajo eno limono.

Dobro je, da ima gospodinja limonov sok vedno pri rokah, pripravi ga lahko takole: Ožmi 14 limon, ki dajo približno pol litra soka. Ta sok precedi skozi redko platneno krpo in ga pusti stati v odprti steklenici 24 ur. Potem ga nalij v čiste stekleničice, katere dobro zamaši in še zapečati in jih spravi na hladno mesto. Tako spravljeni sok lahko hraniš dve leti.

Da je limonov sok izvrstno čistilno sredstvo, je dobro znano. Gospodinj,

ki lupijo krompir, češplje, izbirajo črne jagode i. dr., si očedijo roke z limonovim sokom.

Črnilo spraviš iz tal, ako drgneš zamazano mesto prav krepko s prerezanimi limonami ter končno tla izpereš z gorko milnico (žajfno). — Tudi iz perila izgne črnilo, če ga pokapljaš z limonovim sokom ter deneš perilo na sonce. To ponovi večkrat in končno operi perilo najprej v mlačni milnici, potem pa še v lugu. — Rijaste madeže odstraniš s perila na sledeči način: Nakapaj in drgni jih dobro s prerezano limono, potem položi na madež kos pivnika in likaj preko njega z vročim likalnikom. Ponovi to dvakrat in madež ti gotovo izgine. Tudi sadne madeže odstraniš z limonovim sokom. — Čevlje iz rumenega usnja csnažiš, ako nakapljaš na platneno krpico limonovega soka ter drgneš z njo čevlje tako dolgo, da izgine mokrota. Potem likaj čevlje še s svežo, suho krpo in vsa nesnaga preide. — Gobe, kakoršne se uporabljajo pri umivanju, najbolje očediš, če jih pokapljaš z limonovim sokom. Pusti jih tako par ur in potem izperj v čisti vodi.

Z limonovim sokom okisane jedi so okusnejše kot z navadnim kisom začinjene. Za ljudi slabega želodca uporabljaj lahko tudi pri solati namesto kisa limonov sok.

Nastrgani ali dobro sesekljani limonovi olupki so prijetna in fina začimba skoraj vsem močnatim jedem. Limonove olupke lahko shraniš takole: Olupi limone prav tenko z ostrim nožem, sesekljaj jih in napolni z njimi dobro izmizne stekleničice: drugo polovico napolni s stolčnim sladkorjem. Zamaši prav dobro te stekleničice, zaveži jih s pergamentnim papirjem ter jih daj v mrzli vodi k ognju, da se dobro segrejejo, zavreti pa ne smejo. Sladkor se mora samo segreti, a ne stopiti. Stekleničice hraniš potem na hladnem prostoru.

Izžete limone še lahko uporabljaš za snajenje bakrene posode. Da po-

vroči kosce limonovega olupka čaju jako prijeten okus, je splošno znano.

Zimska piča za kuretno. — Pozimi, ko se spušta kuretna iz hleva, jo čisto prav hudo zebe. Zato je dobro, da jo hranimo z gorko pičo. Najboljši je kuhan krompir, stlačen in pomešan z otrobi. To naj dobiva kure še mlačno. Hrana naj se jim ne trosi na tla, ker se prehitro sladi. Tudi bi se ob ostankih le vrabci mastili. Saj vsakdo ve, kako vsiljivi so oni baš na dvorišču. Zato naj se daje hrana v malih koritih ali v skledicah, iz katerih se tako ne raztrsa. Zvečer naj dobijo kokoši zrnja, in sicer ovsu ali ječmena. Včasih naj se jim tudi zrnje skuha. Stresaj jim je treba potem vse skupaj z vodo, v kateri se je zrnje kuhalo, v korito. Zrnje daje ponoči kokošim več gorkote, ker ga le počasi prebavljajo.

Kako preženeš mravlje. — Mravlje se preženejo iz stanovanja z bezgovimi listi, kateri se devajo sveži ali suhi na prostor, kamor mravlje najbolj zahajajo. Luknjice, iz katerih prihajajo mravlje, se pokade z žveplom ali pa vtakni vanje nekoliko terpentinske smole.

Zmrznjeno sadje. — Navadno se polaga zmrznjeno sadje v mrzlo vodo, da se zopet odtopi. A to ni dobro. Najbolje je, ako se zrak v shrambi razgreje čez 0 stopinj. Ako pa to ni mogoče, naj se sadje odnese v toplejši prostor, a prijeti ga treba z jvito roko in prav na rahlo, da se ne stiska. Ako se uvidi, da se zmrznjeno sadje ne da več rešiti, je najbolje, ako ostane zmrznjeno, dokler se ne vporablja. Kaldi preduro zmrznjeno sadje kmalu zgnije, ako se odtopi.

Kokoši hlev pozimi. — Da je v hlevu pozimi bolj gorko, je treba, da mu pokrijemo tla z dobro steljo. Seno in listje ni dobro. Najboljša je šota, ker greje tla ter obenem veže izhlapevanje. Namesto šote služi tudi suh pesek ali suha zemlja. Seveda je treba potem kokoši hlev vsak teden dobro izkalditi in zračiti.

Steklenice se osnažijo najbolje s surovim, na koščke razrezanim krompirjem in z raztrganim časnikarskim papirjem. Tiskarsko črnilo odpravlja kmau tudi naihujše madeže. Se celo masne steklenice postanejo hitro čiste. Ker je pa črnilo zdravju škodljivo, je treba po takem snajenju steklenice še prav dobro izplakniti z vročo vodo.

Kar Vi potrebuje, to je Elzafluid. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka Din 27.—. Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 344, Hrvatska.

Obrtnik.

Poslovanje zavoda za zavarovanje delavcev v praksi.

Gospod urednik, dovolite nam mal pro storček, da ponovno ožigosamo poslovanje tega inštituta! Ne nameravamo tega iz škodoželjnosti, pač pa z namenom, da se pri imenovanem uradu vendar kaj zgane in spremeni. Navajamo le konkretne slučaje, kateri se pozitivno dogajajo.

Podjetnik, ki ima nad 20 delavcev sme iste po zakonu javiti po meznih listih. To se pravi, da bi tak podjetnik ne imel plačevati prispevkov za dneve, katere delavci faktično ne delajo.

Seveda so si gospodje pri okr. uradu osvojili popolnoma drug načrt. Do zadnjega časa so se dostavljali podjetniku zgolj plačilni nalogi, iz katerih žal ni bilo razvidno, kaj in za katere ljudi se zaračunava.

Zadnji čas je pa začel pošiljati zavod tudi nekatere sezname, ki pa so navaden trik. Iz njih je razvidno, da meznih list, katere predloži podjetnik, zavod ne upošteva. Pač pa enostavno računa vse dneve, ne glede na to, da podjetje redno dostavlja predpisane mezne liste, iz katerih je razvidno, kedaj in koliko časa so delavci delali in kaj se potem sme zaračunati.

Da gremo dalje! Podpisano društvo je dobilo na ogled sledeče zanimive številke. Neko podjetje je plačalo prispevkov, okr. uradu Din 29.379.60. Od naravnost ogromne številke so dobili delavci le Din 2397.04, to je 9.5% ali 11. del, ostali znesek se uporablja v neznane namene.

Podjetje trpi umevno, vsled navedenega velikansko škodo. Reklamirati se pa ne upa, ker nobeno še tako stvarno oponiranje ne najde milosti pri okr. uradu. Vsaj podjetje še ni dobilo, nobene rešitve na svoje reklamacije, pač pa se je reagiralo z ru-bežnjo.

Iz navedenega članka je razvidno, da ni nobena kritika, ki se izreče proti delovanju okroglega urada, premila.

Ponovno torej pozivljamo vsa prizadeta podjetja, osobito tovariška društva in zadruga, da zberejo vse resnične, točne podatke in, da tako končno vendar enkrat efektivno razglašimo in odpravimo, kar je slabega. Vse fakte bomo predložili na medodajnih mestih.

Obrtno društvo za Zagorje in okolico.

Odvetnik
dr. Drago Marušič
naznanja, da je
otvoril odvetniško
pisarno v Ljubljani,
Beethovnova ul. 10, v
hiši Trgovske in obrtne
zbornice (pri Kranjski
hranilnici) in jo združil
s pisarno odvetnika
dr. Alojzija Vrtačnika.

Naročila za najboljšo
modro galico
garantirano 98 do 99%,
in
Bosna-pasto
(približno 10% cenejša
kakor modra galica)
sprejema

„Ekonom“
osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani
Kolodvorska ulica št. 7.

Pozor sadjerejci!
Vosek za cepljenje
izdeluje v vsaki množini
JOSIP REICH
tvornica kemičnih izdelkov
Maribor, Trstenjakova ulica št. 21.

MODRA GALICA
Ia.
nemške kakovosti, znamke Johannisthal, garantirana
98,99%, v egaliziranih sodih po 100, 250 in 300 kg stalno
na zalogi pri:
Stanko Florjančič, veletrgovina z železnino
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 35.

Izjava.

Podpisana Marjeta Povirk,
posestnica v Tuštanju 3, obža-
lujem kar sem žaljivega govo-
rila o Matildi Cerar, posestni-
ka hčeri v Tuštanju 9, ter se ji
zahvaljujem, da je odstopila od
tožbe in obljubil, da je ne
bom več žalila.

Marjeta Povirk.

Nudim po najnižjih cenah,
prvovrstno blago, kakor:
pšenice, otrobe, drobne
in debele, moko za
krmo št. 8, novo ko-
ruzo, najboljši „Trbo-
velski cement“ za
izdelovanje opeke
Ljudevit Sirc, Rranj.

Agitirajte za
**„KMETIJSKI
LIST“**

Bukovo oglje,
spodobno za eksport,
kupi po najvišjih
dnevni cenah
družba „Carbonaria“,
Ročevje.

Vabilo

izrednemu občnemu zboru
„Prve notranjske izvozne in uvozne
gospodarske zadruge v Cerknici“
ki se vrši

v nedeljo, 10. februarja 1924
ob 13. uri v zadrugi pisarni v Cerknici hšt. 3.

DNEVNI RED:

1. Likvidacija zadruge.
2. Slučajnosti.

Nudimo za takojšnjo dobavo franco skladi-
šče, tu:
kostni superfosfat 18—20% 250 Din
rudninski superfosfat 16% 165 „
apneni dušik 320 „
kalijeva sol 40—42% 150 „
vključno vreče, franco postaja Ljubljana.

Pri odjemu celega vagona franco vsaka po-
staja.

Tomaževa žlindra dospe ravnotako v kratkem.

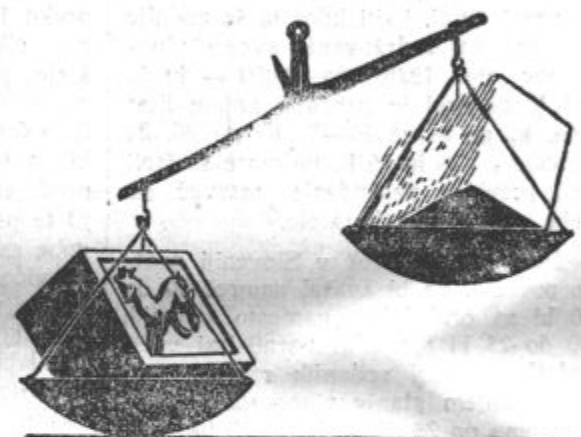
„EKONOM“
osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani,
reg. zadr. z omejl. zav.

SINGERJEVI šivalni stroji
Na celim svetu znani kot najboljši.
Podružnice in zastopstvo v vseh mestih.
Centrala za državo SHS ZAGREB,
Maruličeva ulica br. 5 II. kat.
Filiala LJUBLJANA, Selenburgova
ulica 13. MARIBOR in NOVOMESTO.

Pozor! Sadjerejci Pozor!
Dobil sem od svetovnoznane tvrdke Kunder in sin
raznovrstno sadiarsko orodje in drevne žagice,
katere toplo priporočam.
Stanko Florjančič,
vletrgovina z železnino
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 35.

„Ekonom“
osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska ul. 7
Ima v zalogi:

Najboljši dalmatinski portland cement iz
splitške tovarne,
lepo suho, zdravo koruzo, staro in novo,
koruzni zdrob,
koruzno moko,
ajdo,
ajdovo moko,
krško,
ješprenjček,
najfinjšo banaško pšenično moko. Ogg,
Oz. 0, 2, 6,
lepo čisto banaško pšenico,
slavonski, bosanski in banaški oves,
lepe in čiste pšenične otrobe, debele in
drobne,
krmično moko,
mleto morsko sol v vrečah, 50—80 kg,
kristalni sladkor v vrečah po 100 kg,
sladkor v kockah v zabojih po 50 kg,
razne vrste prvovrstnega mila za pranje,
pristo banaško mast,
amerikansko mast,
brazilsko mast,
riž,
kava,
olje,
petrolej,
seno, vezano ali prosto,
pšenično in ovseno slamo, vezano ali
prosto, (seno in slamo za Ljubljano
in najbližjo okolico v množini od
1000 kg naprej, za oddaljene kraje
le v vagonih),
vse po dnevni cenah, vedno
ceneje kakor pri drugih trgovcih.
Vse ostale predmete preskr-
bimo na željo vsakemu članu.

Milo „GAZELA“ odtehta
po svoji izborni kakovosti
vse manjvredne, cenejše izdelke.
Dobite ga v vsaki trgovini.

„DANICA“
MAJZELJ & RAJŠELJ
LJUBLJANA, Zurjaški trg št. 1

trgovina z manufakturo, galanterij in usnjem vseh vrst.
Na debelo. Prvovrstno blago. — Najnižje cene. Na drobno.

Priporočamo tvrdko
JOSIP PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra n. 7,
za vodo, blizu Prešernovega spomenika
v najcenejši nakup vseh potrebščin za kro-
jače, čevljarje, sedlarje, šivilje, toaletnega
blaga, pletenin, galantrije, žlice, vilce, nože,
škarje, žepne robce, brisalke, gumi-platno
za otroške postelje, kravate, čipke, veze-
nine, razne bombaže, svilo, šivalne stroje
Gritzner in Adler, posamezne dele
za kolesa in vse sisteme šivalnih strojev.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUZNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Dunajska cesta 4 (v lastni stavbi).

KAPITAL in REZERVA Din 17,500.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska.

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd